

VETERİNER HEKİM BİLİRKİŞİ

Genel olarak bilirkişi; özel alandaki mesleki bilgisi ile yargıcın bilmediği teknik ve deneysel kuralları bildirerek, kanıt ve belgelerini ileri sürerek tartışma konusu olan olayın açıklığa kavuşmasına yardımcı olan kişidir. Bilirkişiler bir davada taraf olmayan üçüncü kişilerdir, verdikleri kanı ve fikirlere “ oy veya görüş “ adı verilir.

Her veteriner hekim mahkemeler tarafından bilirkişi olarak çağrılabilir. Hakimin eksik bilgisi nedeniyle değerlendiremediği konularda, belirli deneyim ve tanı yöntemleri ile konuya açıklık getiren meslek sahibidir. Bu nedenle bilirkişi, mahkemelerin yardımcısı olarak tanımlanabilir. Bilirkişi görüşleri de mahkemeler veya karşı taraf (davacı) tarafından gerekirse reddedilebilir. Yasada reddetme nedenleri belirlenmiştir. Örneğin; bilirkişi tarafların akrabası veya kendisi şikayetçi olan kişi ise, bir tarafın temsilcisi olarak görev yapıyorsa (yanında çalışıyorsa) veya tarafsızlığı konusunda şüpheye düşülürse (bir taraf lehine rapor vermesi) rapor reddedilebilir.

Mahkemeler bilirkişi seçiminde serbesttir. Fakat davalı ve davacı tarafların istekleri doğrultusunda yeterli inceleme yapılması mahkemelerden istenebilir. Mahkeme bu konuda uygun deneyimli kişileri üniversite ve odalara sorarak isteyebilir. Bilirkişiye mahkeme tarafından dosyanın tümü gönderilerek, dosya içeriğindeki ifade ve belgelere göre kendisine hakim tarafından açıklanması veya cevaplandırılması gereken sorular yöneltilerek, buna göre rapor hazırlaması istenir. Bilirkişi de gerekirse raporuna karşı tarafa sorulması gereken veya eksik bulunan belge ve bilgiler konusunda ilaveler yaparak raporunu hazırlayabilir. Gerekli durumlarda bilirkişi hayvanı kendisi muayene etmek isteyebilir, röntgen çekilmesini isteyerek bulguları değerlendirebilir. Bu durumda ilgili taraflar bilirkişiye gerekli kolaylıkları göstermek zorundadır. Bilirkişi heriki tarafa ve avukatlarına muayene tarihini bildirebilir (Örn. Kornaj ve amfizem ayırıcı tanısında; kornaj da solunum güclüğü yoktur hayvan koşturulduğunda ortaya çıkar, ayrıca endoskopi yapılmalıdır).

Bilirkişiye genellikle raporunu hazırlaması için belli bir süre verilir. Bu süre geçirilirse mahkeme kendisine ek süre verebilir. Bu sürenin de geçirilmesi durumunda para cezası ile cezalandırılabilir. Görevini tam anlamıyla yerine getirmezse, mahkeme görevlendirmeyi çekerek başka bir bilirkişi görevlendirebilir.

Bilirkişi raporunu tarafsız ve en detaylı bilgilerle dikkatli açıklamalarda bulunarak, vicdanına göre vermelidir. Son kararın hakim tarafından verileceğini düşünerek, hukuki değerlendirme sonuçlarından kaçınmalıdır. Bazı durumlarda taraflar bilirkişi raporunun mahkeme huzurunda veteriner hekim tarafından sözlü olarak ta okunmasını isteyebilirler, bu şekilde kendisine ilave sorular da yöneltebilirler, bilirkişi veteriner hekim bu soruları, daha sonra yazılı olarak cevaplamak için mahkemeden süre isteyebilir. Bilirkişi bilerek kasıtlı hatalı rapor verdiği takdirde para cezası ile cezalandırılabilir. Bu nedenle bilirkişiler dikkatli ve düşünerek raporunu hazırlamalı, olayı inceleyen bir başka veteriner hekim de aynı kararı verebilmelidir.

Veteriner hekimlerin hayvan sahiplerinin isteği üzerine verdikleri raporlarda ortaya koyduğu kanıtlar, mahkemede değerlendirmeye alınmaz. Bu nedenle mahkeme yeni bir rapor hazırlanmasını isteyebilir. Hazırlanan yeni rapor gerekli tanı ve araştırma kriterlerini içeriyorsa ve hakim bu kanıtlara göre ikna olursa, bu raporun görüşüne değer verebilir. Veteriner hekimler taraflardan birisi tarafından mahkemenin seyrini takip ve bir tarafa kanaatini söylemeye davet edilebilir. Bu durum tamamıyla özel

bir durumdur, hiçbir zaman gerek yazılı gerekse sözlü bildirimini hakim tarafından değerlendirilmez. Bu nedenle bu gibi davet edilmeler veteriner hekim tarafından reddedilmelidir.

Ayrıca veteriner hekimlerden Tanık Bilirkişi olarak da rapor istenebilir. Bu durumda bilirkişiye raporun kendisi tarafından mı yazıldığı, rapora ilave edilecek başka bir hususun veya fikrin bulunup bulunmadığına dair sorular yöneltilebilir (Örn. Operasyonlar sırasında olaya tanık olmak, oluşan komplikasyonları görmek, mahkemede hazır bulunan bir maddenin incelenmesi ve bu konuda düşüncesinin alınması (basit olaylarda fikir hemen bildirilebilir), alım-satımlarda sözleşme yapılıp yapılmadığı tanık bilirkişiden öğrenilebilir). Hakim gerekli gördüğü takdirde olaya tanık diğer kişilerden de bilgi alınabilir. Her tanık görevi gereği mahkeme önünde gerçekleri söylemeli, sessiz kalmamalıdır. Yalan yere yemin etmek ve kasıtlı olarak yanlış bildirimde bulunmak cezalandırılmakta ve yemin eden tanığın cezası yemin etmeyene göre daha fazla olmaktadır. Veteriner hekimler hayvan sahibinin bilirkişi tanığı olarak mahkemelere katılmamalıdır. Bu durumlarda mahkemeye sunacakları yazılı-sözlü bildirimleri dikkate alınmayabilir. Duruşma sırasında veteriner hekimlerin yalnız hakimin sorularına cevap verme zorunluluğu vardır. Hakim istemedikçe savcı ve tarafların sorularına cevap verme zorunluluğu yoktur.

Veteriner hekimler tanık bilirkişi (Hakimin yardımcısı) olarak köpek ve at yarışlarında önemli rol oynarlar (Örn. Atın yaralanmasında binicinin hatası, atlara doping uygulanıp uygulanmadığı). Veteriner hekimler atın yarışlara katılıp katılmayacağına karar verebilir. Ayrıca atların uluslararası pasaportlarının kontrol edilmesinde veteriner hekimler görevlidir.

Veteriner hekim bilirkişi adli bir olay karşısında muayeneyi gerçekleştirirken gördükleri ve düşündüklerini hemen bildirmek zorunda değildir. Bu yüzden muayene sırasında elde ettiği bulguları ve otopsi bulgularını not ederek, daha sonra bu bulguları topluca objektif ve mantıksal değerlendirerek, raporunu açık ve net bir şekilde hakime takdim etmelidir.

Veteriner hekimlerin bir laboratuvar incelemesini gerektiren, bilimsel yetkisini aşan konularda rapor verme zorunluluğu yoktur, bilirkişilikten ayrılabilir. Türk Ceza Kanunu göre bilirkişi tarafından verilen raporun veya sözlü bildirimde kasıtlı olarak gerçeğe aykırı olması halinde bilirkişinin cezai sorumluluğu bulunabilir (TCK m.290).

Veteriner hekim bilirkişilerin verdiği rapor hakimin kararlarını önemli ölçüde etkilerse de hakimi bağlamaz, hakim raporu değerlendirmede bağımsızdır, tamamen ya da kısmen kabul veya reddedebilir, hatta aksine karar verebilir.

Mahkeme gerekli durumlarda 3 ayrı bilim alanından (Örn. Tazminat; hukuk, maliye ve veteriner hekim) bilirkişi tayin edebilir.

Adli veteriner hekimlikte mesleki bilgi ve deneyimlere göre hazırlanacak raporun hakimin değerlendirebileceği şekilde, fazla bilimsel kelimelerden kaçınarak, kolay anlaşılabilir bir yazımla, tıbbi terimler kullanılması kaçınılmaz ise açıklanarak aktarılması, veteriner hekimlerin genel hukuk bilgisinin olay hakkında karar verilmesinde yeterli olmayacağı da göz önüne alınarak, kararın hakimin takdirine bırakılması gerekmektedir. Sigorta şirketlerinin kullandığı hazır formların doldurulması kolaydır. Raporda gerekirse tanı sonuçları, kanıtlar ve ispatlar ve olasılık dereceleri(%) verilebilir:

- a) Kesin % 100
- b) Sınırlı olasılık % 95-99

- c) Yüksek ihtimal % 90'ın üzerinde
- d) Olasılıklı % 50 üzeri olasılık
- e) Kararsız % 50:50 olasılık
- f) Olasılık yok, mümkün fakat olasılık yok
- g) Kesinlikle sınırlı ihtimal yalnızca teorik olarak mümkün